

Sygn. akt III Ca 1569/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk (spr.)

Sędziowie: SO Krystyna Hadryś

SR (del.) Roman Troll

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2015 r. na rozprawie sprawy

z wniosku G. K.

z udziałem M. K., N. K., E. K., K. W., A. B. (1), A. B. (2) i M. W.

o stwierdzenie nabycia spadku po B. K.

na skutek apelacji uczestników postępowania M. K., E. K. i N. K.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt I Ns 973/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 1569/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 maja 2014r. Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po B. K., zmarłym dnia 13 kwietnia 2013r. w R. i tam ostatnio stale zamieszkałym nabyli z dobrodziejstwem inwentarza żona G. K. w 1/2 części, wnukowie E. K. i N. K. każdy z nich w 1/4 części, nakazał pobrać od uczestniczki postępowania K. W. na rzecz Skarbu Państwa 50 złotych z tytułu kosztów sądowych. Sąd ustalił, że B. K. w chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z G. K., z małżeństwa tego pochodzi dwoje dzieci : M. K. i K. W.. Innych dzieci spadkodawca nie posiadał. Nie pozostawił testamentu. Ponieważ syn i córka spadkodawcy złożyli w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku, Sąd wezwał do udziału w sprawie ich zstępnych : małoletnich E. K. i N. K. – dzieci M. K. oraz M. W., małoletnich A. B. (1) i A. B. (2) – dzieci K. K. (3). W terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po dziadku złożył M. W., który nie ma dzieci. Po wyrażeniu zgody przez sąd rodzinny oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K. złożyła w imieniu małoletnich A. B. (1) i A. B. (2) ich matka K. W.. Sąd wskazał, że w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, a jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przysługiwał, przypada jego dzieciom w częściach równych i przepis ten (art. 931 § 2 k.c.) stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych. Powołanie do dziedziczenia spadku po B. K. wynikało z ustawy bowiem spadkodawca nie

sporządził testamentu. Według art. 1020 k.c. spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Ponieważ spadek odrzuciły dzieci spadkodawcy oraz jego wnukowie – dzieci córki K. W. i nie ma ona dalszych zstępnych, powołani są do spadku żona spadkodawcy oraz jego wnukowie – dzieci M. K., którym w częściach równych przypada udział jaki przypadałby ich ojcu.

W apelacji uczestnik postępowania M. K. działając w imieniu własnym i małoletnich dzieci E. K. i N. K. powołał się na błąd, w wyniku którego nie złożył w zastępstwie dzieci oświadczeń o odrzuceniu spadku, wskazał, że jego i małżonki wolą było i jest złożenie takich oświadczeń, o czym informował Sąd Rejonowy, oświadczeń nie złożył pozostając w przekonaniu, że skutek w postaci wyłączenia małoletnich dzieci od dziedziczenia wywoła samo postanowienie zezwalające na złożenie oświadczeń, wskazał, że o błędzie dowiedział się po wydaniu postanowienia stwierdzającego nabycie spadku. Podczas rozprawy apelacyjnej uczestnik wniósł o odebranie oświadczeń w przedmiocie odrzucenia w imieniu małoletnich E. K. i N. K. spadku po dziadku, uchylił się od skutków niedochowania terminu do złożenia oświadczeń i wniósł o zatwierdzenie przez sąd uchylenia się od skutków niezachowania terminu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Uczestnik postępowania na pierwszym posiedzeniu rozprawy wyraził przed Sądem Rejonowym wolę złożenia w imieniu małoletnich dzieci oświadczeń o odrzuceniu spadku po B. K.. Poinformował wówczas Sąd, że sam odrzucił spadek po ojcu i że złożył wniosek o wyrażenie przez sąd zgody na złożenie oświadczeń w imieniu małoletnich dzieci. Zezwolenie sądu rodzinnego, jak wynika z załączonego do apelacji w kserokopii postanowienia, uczestnik i matka małoletnich uzyskali. O terminach kolejnych posiedzeń sąd spadku uczestnika zawiadamiał nie wzywając go do osobistego stawiennictwa. W posiedzeniach tych uczestnik nie wziął udziału. Zapis protokołu posiedzenia rozprawy z 19 grudnia 2013 r. o stawiennictwie uczestnika jest błędny, na co wskazuje oświadczenie uczestnika złożone podczas rozprawy apelacyjnej oraz treść zarządzenia wydanego w Sądzie Rejonowym w dniu posiedzenia z 19 grudnia 2013r. nakazującego zawiadomić uczestnika o kolejnym posiedzeniu. Zawiadamiając uczestnika o posiedzeniu Sąd Rejonowy nie poinformował go o możliwości złożenia oświadczeń o odrzuceniu spadku w imieniu małoletnich dzieci, tak jak uczynił to w stosunku do uczestniczki K. W., która podobnie jak uczestnik wcześniej złożyła we własnym imieniu oświadczenie o odrzuceniu spadku po ojcu.

Jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, B. K. nie pozostawił testamentu. Tytuł powołania do spadku po nim stanowiła zatem ustawa. Zgodnie z art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołani do spadku po B. K. byli jego żona G. K. oraz dzieci K. W. i M. K.. Ponieważ wskutek odrzucenia spadku dzieci spadkodawcy zostały wyłączone od dziedziczenia (art. 1020 k.c.), spadek stosownie do art. 931 § 2 k.c. przypadał im dzieciom. Dzieci K. A. B. i A. B. (2) działając przez matkę i M. W. również odrzuciły spadek. W tej sytuacji i wobec braku innych zstępnych spadkodawcy powołanych z ustawy do spadku, zasadnie stwierdził Sąd Rejonowy, że do dziedziczenia powołani są żona spadkodawcy i jego wnukowie E. K. i N. K. – dzieci M. K..

W ciągu sześciu miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o tytule powołania do spadku po B. K. rodzice małoletnich uczestników postępowania E. K. i N. K. złożyli w sądzie wniosek o zezwolenie na odrzucenie spadku w imieniu małoletnich dzieci. Postanowienie zezwalające M. K. i I. K. na złożenie w imieniu małoletnich E. K. i N. K. oświadczeń o odrzuceniu spadku po dziadku Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wydał 29 października 2013r. Postanowienie to uprawomocniło się 20 listopada 2013r. i stosownie do art. 583 k.p.c. z tą datą stało się skuteczne. Najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia zezwalającego rodzice małoletnich E. K. i N. K. mogli skutecznie złożyć w ich imieniu oświadczenia spadkowe. Oświadczeń takich w terminie nie złożyli.

Ponieważ w apelacji uczestnik powołał się na błąd, w wyniku którego nie złożył w zastępstwie dzieci oświadczeń o odrzuceniu spadku a podczas rozprawy apelacyjnej wniósł o odebranie oświadczeń w przedmiocie odrzucenia w imieniu małoletnich E. K. i N. K. spadku po dziadku, uchylił się od skutków niedochowania terminu do złożenia oświadczeń i wniósł o zatwierdzenie przez sąd uchylenia się od skutków niezachowania terminu, zaszła potrzeba przeprowadzenia w tym zakresie postępowania. Postępowanie to powinien przeprowadzić sąd spadku – sąd rejonowy.

Dlatego zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu a sprawa przekazaniu Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej do ponownego rozpoznania. Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy wezwał uczestnika na posiedzenie celem odebrania oświadczeń o odrzuceniu spadku. Następnie przeprowadził postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się uczestnika od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczeń w imieniu małoletnich dzieci i wydał w tym zakresie postanowienie wstępne. W zależności od wyniku tego postępowania stwierdzi nabycie spadku po B. K..

Z przytoczonych względów Sąd Odwoławczy orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 4 w związku z art. 13 § 2 i art. 108 § 2 k.p.c.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś